

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

BOUNTHAVY PHANTHALACK

**NGHIÊN CỨU LƯƠNG CƯ, BÒ SÁT
TẠI KHU BẢO TỒN ĐÔNG HÓA SÁO, HUYỆN PAKSONG,
TỈNH CHĂMPASÁC, LÀO**

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

THÁI NGUYÊN - 2020

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

BOUNTHAVY PHANTHALACK

**NGHIÊN CỨU LƯƠNG CƯ, BÒ SÁT
TẠI KHU BẢO TỒN ĐÔNG HÓA SÁO, HUYỆN PAKSONG,
TỈNH CHĂMPASÁC, LÀO**

Ngành: Sinh thái học

Mã ngành: 8.42.01.20

LUẬN VĂN THẠC SĨ SINH HỌC

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS.TS. HOÀNG VĂN NGỌC

2. PGS. TS. NGUYỄN THIÊN TẠO

THÁI NGUYÊN - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả của luận văn là hoàn toàn trung thực, do tôi thu thập và xử lí. Đồng thời, luận văn này chưa từng được bảo vệ trước bất kỳ một hội đồng nào trước đây.

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2020

Tác giả luận văn

Bounthavy PHANTHALACK

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện đề tài, tôi đã nhận được sự hướng dẫn khoa học tận tình của PGS.TS. Hoàng Văn Ngọc, khoa sinh học trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên và PGS. TS. Nguyễn Thiên Tạo, Viện sinh thái và Tài nguyên Sinh vật, Viện Hàn lâm KH & CN Việt Nam. Xin được gửi đến các thầy những tình cảm thiêng liêng và lòng biết ơn sâu sắc nhất.

Tôi xin chân thành cảm ơn các thầy cô trong khoa Sinh học, phòng Đào tạo - Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên; Ban quản lí và cán bộ Samlan Mounphoxay cục kiểm lâm, Lãnh đạo và nhân dân bản Nongluang, huyện Paksong, tỉnh Chămpasắc đã giúp đỡ tôi trong quá trình làm đề tài và thực địa trong quá trình thu thập tài liệu và thực địa.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới gia đình và bạn bè, thủ trưởng đơn vị và các anh chị em đồng nghiệp đã hết lòng giúp đỡ, động viên tôi vượt qua khó khăn để hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 10 năm 2020

Tác giả luận văn

Bounthavy PHANTHALACK

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC KÍ HIỆU VIẾT TẮT.....	v
DANH MỤC CÁC BẢNG VÀ BIỂU ĐỒ.....	vi
DANH MỤC CÁC HÌNH	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Mục tiêu của đề tài.....	1
3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài.....	2
4. Nội dung nghiên cứu	2
Chương 1: TỔNG QUAN	3
1.1. Lịch sử nghiên cứu về lưỡng cư, bò sát ở Lào	3
1.2. Lịch sử nghiên cứu lưỡng cư, bò sát ở tỉnh Chămpasắc, Lào	10
1.3. Đặc điểm tự nhiên và xã hội khu vực nghiên cứu	11
1.3.1. Đặc điểm tự nhiên.....	11
1.3.2. Đặc điểm kinh tế, xã hội ở khu vực nghiên cứu.....	13
Chương 2: MỤC ĐÍCH, ĐỐI TƯỢNG, ĐỊA ĐIỂM, THỜI GIAN, THIẾT BỊ VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	15
2.1. Mục đích nghiên cứu	15
2.2. Đối tượng nghiên cứu	15
2.3. Địa điểm nghiên cứu.....	15
2.4. Thời gian nghiên cứu	15
2.5. Thiết bị nghiên cứu và phương pháp nghiên cứu	15
2.5.1. Thiết bị nghiên cứu	15
2.5.2. Phương pháp nghiên cứu	15

Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	23
3.1. Thành phần loài LC BS ở KBT Đông Húa Sáo, huyện Paksong, tỉnh Chăm-pasắc, nước CHDCND Lào.....	23
3.2. Nhận xét về thành phần loài	24
3.2.1. Sự đa dạng về thành phần phân loại học	24
3.2.2. Mô tả đặc điểm hình thái, sinh thái của các loài LC BS bổ sung cho KVNC.....	26
3.3. Sự phân bố LC BS ở KBT Quốc gia Nặm Hà, tỉnh Luông Nặm Tha, Lào	36
3.3.1. Phân bố theo nơi ở.....	36
3.3.2. Phân bố theo sinh cảnh	38
3.4. Các nhân tố đe dọa khu hệ LC, BS và đề xuất hướng bảo tồn.....	41
3.4.1. Các nhân tố đe dọa.....	41
3.4.2. Đề xuất hướng bảo tồn	42
KẾT LUẬN, KIẾN NGHỊ	42
TÀI LIỆU THAM KHẢO	44
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC KÍ HIỆU VIẾT TẮT

BS	Bò sát
CS	Cộng sự
DC	Dân cư
IUCN	Danh lục đỏ IUCN
KBT	Khu bảo tồn
KVNC	Khu vực nghiên cứu
LC	Lưỡng cư
LC, BS	Lưỡng cư, bò sát
SC	Sinh cảnh
NN	Nông Nghiệp

DANH MỤC CÁC BẢNG VÀ BIỂU ĐỒ

Bảng 3.1. Danh sách thành phần loài LC BS ở KVNC.....	23
Bảng 3.2. Đa dạng bậc phân loại LC ở KVNC	24
Bảng 3.3. Đa dạng bậc phân loại BS ở KVNC	25
Bảng 3.4. Sự phân bố các bậc phân loại của LC, BS theo nơi ở.....	36
Bảng 3.5. Sự phân bố các bậc phân loại của LC, BS theo sinh cảnh.....	38

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 2.1. Sơ đồ đo kích thước Lưỡng cư không đuôi	18
Hình 2.2. Đặc điểm chi sau và bàn chân Lưỡng cư	19
Hình 2.3. Tấm đầu của rắn	19
Hình 2.4. Các loại vảy lưng ở rắn.....	20
Hình 2.5. Cách đếm số hàng vảy thân	20
Hình 2.6. Vảy bụng, vảy dưới đuôi và tấm hậu môn	20
Hình 2.7. Các tấm trên đầu ở thằn lằn (<i>Mabuya</i>)	21
Hình 2.8. Lỗ tai thằn lằn	21
Hình 2.9. Mắt thằn lằn	21

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Lưỡng cư, bò sát là những mắt xích quan trọng trong lưới thức ăn của các quần xã, với số lượng loài rất phong phú và đa dạng, đã góp phần giữ trạng thái cân bằng sinh thái học trong các quần xã đó. Chúng còn là vật chỉ thị cho môi trường nước do giai đoạn nòng nọc của LC cũng như giai đoạn trưởng thành của nhiều loài LC, BS phát triển trong nước.

Lào là một trong những nước có tiềm năng đa dạng sinh học cao, nằm trong vùng Đông Nam Á. Chămpasắc là một tỉnh nằm ở miền Nam của Lào. Khí hậu á nhiệt đới thể hiện 2 mùa trong năm là mùa khô và mùa mưa.

Khu bảo tồn đa dạng sinh học quốc gia Đông Húa Sáo là một trong 24 vườn quốc gia được công nhận trên toàn quốc, được thành lập và ban hành theo Nghị định 164/PM, ngày 29/10/1993, với tổng diện tích 110.000ha. Một khu vực được bảo vệ rộng lớn với 3 huyện của tỉnh Chămpasắc như: huyện Pathoumphone, huyện Paksong và huyện Bachieng Chalern Souk Khu bảo tồn này đã nhận được sự giúp đỡ của (IUCN) New Zealand từ năm 1995-2000. Sau khi hoàn thành dự án bảo vệ, quỹ phát triển lâm nghiệp và tài nguyên rừng cũng cung cấp hỗ trợ liên tục từ dự án cho đến năm 2017.

Khu hệ lưỡng cư, bò sát tại khu bảo tồn đa dạng sinh học quốc gia Đông Húa Sáo, huyện Paksong, tỉnh Chămpasắc ít được nghiên cứu.

Xuất phát từ những lý do trên, chúng tôi tiến hành nghiên cứu đề tài: ***“Nghiên cứu lưỡng cư, bò sát tại Khu Bảo tồn Đông Húa Sáo, huyện Paksong, tỉnh Chămpasắc, Lào”.***

2. Mục tiêu của đề tài

Xác định đa dạng thành phần loài và tìm hiểu một số đặc điểm sinh học, sinh thái một số loài lưỡng cư, bò sát ở Khu Bảo tồn Đông Húa Sáo, huyện Paksong, tỉnh Chămpasắc, Lào.